

Utbildningsinspektion i Täfteå skola förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten och besökt Täfteå skola den 17–18 januari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Täfteå skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Täfteå skola intervjuades rektorn, lärare och annan personal, företrädare för elevhälsan, grupper av elever i årskurs 2 och 6 samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 1–6 och verksamheten i förskoleklass. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Täfteå skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	49
Förskoleklass	10
Grundskola	135
Särskola	2

Täfteå skola ligger 15 km öster om Umeå centrum, i naturskön miljö vid Täfteån, i Sävar kommun. Det gamla skolhuset i trä revs på 1960-talet och ersattes med en tegelbyggnad i tre plan med klassrum, grupprum, lokaler för slöjd och även en mindre gymnastiksal. Ytterligare två paviljonger tillkom 1976, och 1994 byggde Täfteå IK en stor idrottshall med funktionella biutrymmen och nästan internationella mått för spelplaner. Skolans gamla gymnastiksal är idag ombyggd till arbetsrum för lärarna och eleverna har god tillgång till en variation av lokaler och rik utemiljö med bl.a. lekredskap, ishockeyrink, fotbollsplan och naturområden.

Undervisningen bedrivs i åldershomogena klasser från förskoleklass till årskurs 6. Personalen är organiserad i två arbetslag, ett för fritidsverksamheten och ett för F–6, som in sin tur är indelat i en del för F–3 och en del för 4–6.

Rektorn ansvarar för skola, skolbarnsomsorg och förskola. Förskolan har idag två enheter på olika platser i byn, med en respektive två avdelningar. Under året börjar man bygga ytterligare en ny enhet på skolområdet. Rektorn har sitt arbetsrum på den ena av förskolans enheter, ett par hundra meter från skolan. Förskolan och skolbarnsomsorgen ingår dock inte denna inspektion.

Täfteå är främst en bostadsort med stor arbetspendling till Umeå. De allra flesta eleverna bor i närheten av skolan och känner varandra. Antalet elever har minskat något de senaste åren vilket också har lett till att skolan fått minska sin personal något. Andelen elever med utländsk bakgrund är låg och endast någon enskild elev har modersmålsundervisning. Skolan har inga särskilda undervisningsgrupper.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Täfteå skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Täfteå skola bedriver en väl fungerande verksamhet som helhet och arbetet med normer och värden har många goda inslag. Eleverna trivs och är trygga och når kunskaper i svenska och engelska som är jämförbara eller bättre än i kommunen och riket. Inspektörerna bedömer emellertid att elever och föräldrar kan bli mer medvetna om de nationella målen för utbildningen och att skolan kan analysera elevernas kunskaper bättre i flertalet övriga ämnen. Eleverna kan bli mer delaktiga i planering, genomförande och utvärdering av verksamheten, och stimuleras till ett ännu mer lustfyllt lärande. Förbättringsarbetet har en god struktur med utvärdering av arbetet enligt nationella, kommunala och lokala mål, och återkopplas till skolans arbetsplan.

Skolan har god personaltäthet med en jämn könsfördelning av välutbildade och erfarna lärare men kompetensutvecklingen kan förbättras efter skolans behov. Tillgången på klassrum, grupprum och lokaler för idrott är god men skolans rika omgivning och naturmiljö skulle kunna nyttjas bättre.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör dokumentera och analysera elevernas kunskaper i samtliga ämnen och alla årskurser.
- Skolan bör arbeta mer systematiskt med elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av verksamheten.
- Skolan bör säkerställa att alla föräldrar får regelbunden information om verksamheten under hela läsåret.
- Skolan bör utreda hur alla elevers tillgång till en likvärdig utbildning i musik, bild, teknik och naturorienterande ämnen garanteras.
- Skolan bör analysera behovet av kompetens och förbättra planeringen av personalens fortbildning.
- Rektorn bör se till att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och andra hjälpmedel.
- Skolan bör se över undervisningen i teknik samt hem- och konsumentkunskap så att den bedrivs i tillräcklig omfattning.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper, utveckling och lärande

Eleverna i förskoleklassen ges möjlighet till utveckling och lärande, och en grund för fortsatt skolgång. Inspektörerna har sett prov på ett medvetet arbete i liten grupp, samverkan med årskurs 1, en blandning av fri lek och viss skolträning med enstaka hemuppgifter, träning i att tala i grupp, idrott, musik och naturorienterande ämnen. Skolan testar elevernas utveckling av tal och språk i förskoleklassen.

Skolan följer elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och engelska. Resultaten för läsåret 2004/05 är överlag goda med undantag för pojkarnas kunskaper i matematik, men det ringa elevantalet gör att eventuella jämförelser måste tolkas försiktigt.

Skolverkets diagnoser i årskurs 2 visar att alla elever har tillfredsställande kunskaper i matematik. Umeå kommuns läs- och skrivdiagnos på hösten i årskurs 3, visar att några enstaka pojkar behöver mer stöd i sin läs- och skrivutveckling. Diagnosresultaten i ordkunskap och läsförståelse i årskurs 6 avspeglar också enligt skolan, att man inte nått målet att eleverna skall läsa fler böcker.

De nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att enstaka elever inte nådde målen i svenska och engelska. Dessa resultat är jämförbara eller bättre än i kommunen och riket. Ungefär en tredjedel av pojkarna nådde inte målen i matematik, vilket däremot är sämre än i kommunen och riket. Inspektörerna bedömer att flickor och pojkar inte når likvärdiga resultat men skolan har inte analyserat några skillnader i resultaten över tid eller mellan könen.

I övriga ämnen kan skolan inte visa på elevernas kunskapsutveckling lika väl, i förhållande till de nationella målen. Det varierar också mellan olika lärare hur väl målen är kända för elever och föräldrar. I något klassrum kan de vara tydligt anslagna och återfinnas i elevernas loggböcker eller liknande. I andra sammanhang verkar både skolans, elevernas och föräldrarnas kunskap om elevernas måluppfyllelse svag, vilket framgår av intervjuer och dokumentation. Detta behöver inte innebära att eleverna inte nått målen men att skolan inte har dokumenterat elevernas kunskapsutveckling i hem- och konsumentkunskap, teknik, musik, bild eller naturorienterande ämnen.

För elever i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram, som skolan uppger haft god effekt i vissa fall. Åtgärdsprogrammen handlar dock oftast om svenska och matematik.

Eleverna går vidare till årskurs 7 i Sävar skola. Den allmänna bilden från föräldrar och personal vid Täfteå skola är att det oftast går bra för eleverna och att de verkar ha tillräckliga förkunskaper. Information om elever i behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram överförs också till mottagande skola. Inspektörerna har dock inte fått del av någon dokumentation eller systematisk analys av hur väl övergången sedan fungerar för elever från olika skolor.

Normer och värden

Respekt, inflytande och arbetsro är ett särskilt uppdrag till verksamheten från Sävar kommun dels politiker. Inspektörernas intryck är också att Täfteå skola är lugn, trygg och trivsamt. Atmosfären är varm och välkomnande och eleverna öppna i samtal och vid lektionsbesök. Det är lågt slitage på lokaler och någon skadegörelse verkar inte förekomma. Skolans enkäter visar också på att eleverna trivs.

Eleverna utgör en relativt homogen grupp men inspektörerna finner exempel, i intervjuer med föräldrar och personal, på tolerans och hänsyn till människor med olika ursprung, bakgrund och förutsättningar. Personal menar att elever i olika svårigheter fungerar väl tillsammans med andra elever i skolan.

Skolan beskrivs i intervjuer och samtal som ”en liten skola med små problem”. Närhet mellan elever och en stabil personal, och god kännedom om varandra bidrar till en känsla av lugn och ro. Föräldrar uppger att barnen är ”trygga när de går hit och glada när de kommer hem”. Kränkningar och mobbning är ovanligt och lärarna upplever sällan konflikter mellan elever på raster. Det förekommer dock att yngre elever kan känna sig utsatta i umgänget med äldre elever. Skolan bör fortsätta ett målmedvetet arbete med normer och värden så att varje elev känner trygghet och lär sig att ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra.

Eleverna har inflytande och tar ansvar för verksamheten i stort, efter ålder och mognad i klassråd, elevråd och fadderverksamhet eller som kompisstödjare. Inflytande och ansvar för det egna lärandet verkar däremot variera mellan olika undervisningsgrupper och kan enligt inspektörernas bedömning utvecklas. Sko-

lan har inte analyserat hur elevernas ansvarstagande och vilja till inflytande hänger samman med olika arbetssätt i klasserna och elevernas olika förutsättningar.

Sammanfattning

Eleverna vid Täfteå skola når grundläggande kunskaper i svenska och engelska. Inspektörerna bedömer att eleverna lär och utvecklas även i andra ämnen, men skolan bör analysera elevernas måluppfyllelse bättre med jämförelser mellan ämnen, över tid och mellan könen.

Skolan är lugn, trygg och trivsamt. Eleverna tar hänsyn och visar respekt i samspel med andra. Eleverna tar ansvar för verksamheten i stort i demokratiska former men kan bli mer medvetna om målen för utbildningen och få större inflytandet över det egna lärandet.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Inspektionen visar att Täfteå skola gör flera goda insatser för elevernas arbetsmiljö och delaktighet. Även den fysiska arbetsmiljön har setts över och åtgärder är planerade eller under genomförande.

Skolan har trivselregler och ett handlingsprogram mot mobbning och annan kränkande behandling, som är både enkelt och tydligt. Elev och målsman skall även intyga att man tagit del av informationen och returnera en svarsblankett.

Skolverket vill uppmärksamma kommunen på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid inspektionstillfället hade Täfteå skola ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Skolan arbetar enligt stiftelsen Friends intentioner med utbildning och information. Föräldrarna får del av trivselreglerna och handlingsprogrammet mot kränkande behandling vid höstterminens första föräldramöte varje år. Eleverna får information om betydelsen av nolltolerans mot kränkande behandling varje terminsstart och för sedan samtal om det i andra sammanhang under året. Två

gångar per år får eleverna besvara en trivselenkät, där resultaten visar att de allra flesta elever trivs. Skolan använder även olika material, rollspel, skönlitteratur, värderingsövningar för att stärka elevernas självkänsla och skapa goda relationer.

Varje klass i årskurs 3–6 utser två kompisstödjare som är en länk till de vuxna på skolan. Var sjätte vecka träffar kompisstödjarna skolans antimobbningssteam för att tillsammans diskutera stämningen på skolan. Det förekommer att samma person varit kompisstödjare hela perioden men också att elever själva avsagt sig uppdraget. Fadderverksamheten är ett annat inslag som uppges bidra till öppenheten mellan klasserna. Eleverna i årskurs 3, 4 och 5 är faddrar för de tre år yngre eleverna, i förskoleklassen, årskurs 1 respektive 2.

Skolan har delat upp tiden för rast under förmiddagen, mellan årskurs 1–3 och 4–6, för att minska konkurrensen om begränsade ytor och upplever att det bidrar till trygghet och trivsel. Skolvärden finns ute på alla raster och har annars ansvar för biblioteket och läsgrupper. Alla lärare är också schemalagda som rastvakter för att kunna cirkulera i skolans utemiljö.

Ibland läser man in någon rast på eftermiddagen för att sluta tidigare. Framförallt äldre elever uppskattar korta raster, men önskar något att göra, gärna inomhus. Föräldrarna däremot vill gärna ha längre raster och att eleverna skall vara kvar på skolan enligt schemat.

Trots skolans goda insatser för arbetsmiljön kan det förekomma att elever och föräldrar upplever att man inte får tillräcklig respons när man tar upp olika problem och situationer mellan elever. Inspektörerna bedömer att skolan har goda rutiner för arbetet mot kränkande behandling men att personalen måste ta alla signaler från elever och föräldrar om eventuella trakasserier på största allvar.

Elevernas formella inflytande över verksamheten i stort sker genom bland annat klassråd varje vecka, där eleverna tar upp frågor som kan röra allt från undervisning till skolmåltider. Elevrådet består av två elever från varje klass som träffas tre gånger per termin, och ger förslag till rektorn, som är med ibland.

Framförallt bland de äldre eleverna kan det förekomma uppfattningar att man egentligen inte vill gå i skolan, men att det ändå är en bra skola, som man samtidigt trivs i. Eleverna tycker att de har bra lärare, men att det är lite tråkigt. Inspektörernas uppfattning är att elevernas inflytande över sitt eget lärande skulle kunna utvecklas om elevernas gjordes mer medvetna om målen för utbildningen och mer delaktiga i planeringen av undervisningen.

Det finns ett stort engagemang från föräldrar vid utflykter, olika evenemang och aktiviteter men fler föräldrar skulle gärna vara mer delaktiga i elevernas skolarbete och utvärdering av verksamheten. Rektorn träffar föräldrar i skolrådet två gånger per termin. Föräldramöten och utvecklingssamtal är andra forum för information. Föräldrarna uppskattar den goda informationen som delas ut första skoldagen varje läsår, men fler skulle gärna se mer regelbunden information om verksamheten i form av veckobrev, läxbrev eller e-post som några lärare använder.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Undervisningen bedrivs till största delen i åldershomogena grupper även om visst samarbete förekommer mellan olika klasser vid olika aktiviteter som t.ex. temadagar, utflykter, idrottsturneringar eller ”storsjung”. Fadderverksamheten

används också så att t.ex. elever i årskurs 3 läser för elever i förskoleklassen. Skolan är på väg att till hösten 2006 införa en åldersblandad grupp för årskurserna 1–2 med två lärare och en förskollärare.

Fritidspersonalen samverkar ibland med lärarna, men skulle kunna tas tillvara mer i skolarbetet. Lärarna är indelade i två mindre grupper för F–3 respektive 4–6. Mestadels diskuterar och planerar alla lärare för F–6 gemensamt och ibland går lärarna in i varandras klasser. Inspektörernas intryck är dock att arbetssätt och uppläggning skiljer sig så pass mycket mellan olika lärare, att eleverna ges olika möjligheter att nå målen för utbildningen.

Täfteå skola följer den gemensamma timplanen för Sävar kommun del men vid inspektionen framkommer att den ibland tillämpas på ett flexibelt sätt och att man i vissa klasser sällan följer schemat. Den flexibla tidsanvändningen beror till viss del på "Egon" som egentligen står för "egen onsdag", men kan förekomma när som helst under veckan, framförallt i årskurs 6. Eleverna väljer i vilken ordning man vill arbeta med olika uppgifter som läraren anger. Självständigt arbete, enskilt och i grupp, i den egna klassen eller samarbete mellan elever i olika klasser växlar med genomgångar och hjälp.

Eleverna uppskattar i allmänhet de fria arbetsformerna i Egon och tycker gärna man kunde ha börjat med det tidigare i skolan. Uppgifterna kan handla om att skriva berättelser på dator, parvis eller enskilt, eller arbete med läroboken i matematik, svenska eller engelska. Inspektörerna möter emellertid också elever som är relativt omedvetna om mål och syfte med de olika arbetsuppgifterna. Ibland kan det handla om att besvara frågor på ett papper med hjälp av en lärobok, på ett tämligen oflekterat sätt, för att sedan byta till någon annan uppgift. Eleverna vet heller inte i förväg när Egon börjar eller när det slutar, eller hur planeringen ser ut i förhållande till de nationella målen. Det är också oklart för inspektörerna hur mycket tid eleverna faktiskt får i olika ämnen med denna flexibla tidsanvändning.

Inspektörernas intryck är att eleverna delvis styrs av Egon, där undervisningen till stora delar utgår från läroboken – mer än av de nationella målen för utbildningen. Detta arbetssätt behöver inte alltid vara en nackdel men kan leda till bristande känsla av mening och sammanhang. Inspektörerna bedömer därför att verksamheten med Egon, och eget arbete i olika former, kan utvecklas och relateras tydligare till målen för utbildningen, och planeras tillsammans med eleverna.

Den stora idrottshallen, med fotbollsplanen och ishockeyrinken utomhus vittnar om ett betydande idrottsintresse som också återfinns bland många lärare och elever. Möjligheter till bollsporter utnyttjas flitigt, både i ämnet idrott och hälsa, och som ett populärt alternativ i elevens val. Även om många gillar bollsporter och möjligheterna är goda, framkommer också uppfattningen att det kan bli ensidigt och inte passar alla elever. Inspektörerna vill påminna skolan om att undervisningen skall vara saklig och allsidig och anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

I yngre åldrar sker undervisningen oftare i mer sammanhållen grupp. Inspektörerna bedömer att arbetet är målinriktat och att alla elever lär och utvecklas efter sina förutsättningar.

Undervisningen vid Täfteå skola lägger tyngdpunkten vid svenska, matematik och engelska. Inom dessa ämnen har skolan goda rutiner för att upptäcka elever

i behov av särskilt stöd. En liten skola med små klasser gör det ganska lätt att se barn i svårigheter, menar personalen, och beskriver en bra samverkan med speciallärare, bra uppföljningar och olika tester. Specialläraren ger oftast särskilt stöd till enskilda elever men går någon gång in och observerar en klass, eller tar hand om undervisningen en stund, så att den ordinarie läraren kan observera klassen, eller ägna mer tid åt vissa elever. Ambitionen är att de senare inslagen skall öka. Skolans särskoleelever har assistenter och får särskilt stöd från särskolan. Dessa elever följer särskolans kursplaner och får specialanpassat material.

Vid inspektionen framkommer uppfattningar om att en del av eleverna är understimulerade. Enligt läroplanen skall läraren organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Inspektörerna menar att verksamheten kan förbättras i detta avseende.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Skolan bedömer elevernas lärande i svenska, matematik och engelska och med hjälp av de diagnoser och prov, enligt en årsplanering för Sävar kommun, som nämnts tidigare. Rektorn, lärare och speciallärare möts också i klasskonferenser varje termin och prioriterar där olika insatser. Vid behov kallar rektorn till elevvårdskonferens, och har hållit något tiotal sådana under det senaste året. Skolsköterska och speciallärare deltar regelmässigt liksom vårdnadshavare och oftast elev.

Utvecklingssamtal hålls varje termin men kvaliteten på dessa skiljer sig mycket mellan olika lärare. Enligt läroplanen skall läraren fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov. Detta förutsätter att målen är kända för elever och föräldrar. Lärare nämner den goda strukturen för skolans arbete med målen. Inspektörerna instämmer i detta vad beträffar normer och värden, svenska, matematik och engelska, och i viss mån för övriga ämnen i lägre åldrar. Skolan bör utveckla detta att gälla även övriga ämnen i samtliga årskurser.

Det har tidigare förekommit gemensamma träffar med andra lärare i Sävar kommun för att skapa en röd tråd genom skolåren. Till viss del tas kontakter med andra skolor om vilka läromedel som används men lärarna saknar de tidigare diskussionerna. För närvarande pågår arbetet med att skapa individuella utvecklingsplaner (IUP), som skall beskriva vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

För elever med åtgärdsprogram bedöms lärandet i förhållande till målen i programmet. Elever som inte når målen i matematik enligt resultaten på de nationella ämnesproven för det femte skolåret, ges stöd under det kommande året och får göra ett nytt nationellt prov i årskurs 6. Resultaten visar att eleverna då oftast nått målen för det femte skolåret.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Lärarna utvärderar läsåret på våren och lämnar det som underlag för skolans kvalitetsredovisning som sedan rektorn ansvarar för. I kvalitetsredovisningen ingår dels resultat från diagnoser och nationella ämnesprov och dels kommunens prioriterade mål. Rektorerna i Sävar har fattat gemensamt beslut om att använda BRUK, Skolverkets verktyg för kvalitetsarbete i skola och förskola. Ett

syfte med detta är att få mer jämförbara mått på kvaliteten i kommunalens skolor.

De områden som har utvärderats är elevinflytande, former för inflytande, självkänsla och självförtroende, initiativ och ansvarstagande, utnyttjande av den fysiska miljön, arbetsplanens funktion, uppföljning och utvärdering, kvalitetsredovisning, kommunikation, samarbete och konfliktlösning samt respekt för människors olikheter.

Inspektörerna bedömer att Täfteå skola har lagt en god grund för kvalitetssäkring, men att arbetet med kvalitetsredovisning kan utvecklas. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning, men vid inspektionen var den närmast okänd för föräldrarna som likväl var intresserade av innehållet. Skolan bör också förbättra analyserna av elevernas lärande med jämförelser över tid och mellan könen.

Skolledning och intern kommunikation

Rektorn träffar övriga fem rektorer i Sävar en förmiddag per vecka, ibland någon heldag eller vid vissa kurser, men sällan andra rektorer i Umeå. Stödet från ledningsgruppen är bra i gemensamma beslut även om rektorsfunktionen i Täfteå kan kännas lite avsidat. Varje måndag träffar rektorn även skolans speciallärare, med lång erfarenhet av skolan och nu arbetslagsledare för F–6.

Arbetslagen är relativt självgående och många lärare har lång erfarenhet. Rektorn har tvingats minska på personalen men resultaten i den årliga medarbetarenkäten har förbättrats. Föräldrar uppger att man har en mer synlig rektor nu och lärarna uppskattar att rektorn deltar i alla möten. Elevrådet träffar rektorn ett par, tre gånger per termin.

Personalens förväntningar på rektorn har framförallt varit att ha ett ansikte utåt och stöd när det behövs. Rektorn vill ta tillvara medarbetarnas kompetens bättre och att olika lärare skall samverka mer. Utveckling av nya former och arbetsätt som t.ex. temaarbete eller att ta upp aktuella nyheter i undervisningen tror rektorn kunde göra lärandet mer lustfyllt och skolan mer intressant.

Inspektörerna bedömer att Täfteå skola leds på ett bra sätt, men att rektorn bör bli än mer förtrogen med grundskolans verksamhet och stärkas i sitt pedagogiska ledarskap.

Sammanfattning

Täfteå skola gör goda insatser för elevernas arbetsmiljö och låter eleverna ta ansvar för verksamheten i demokratiska former, efter ålder och mognad. Elever och föräldrar kan dock bli mer medvetna om målen för utbildningen och eleverna kan bli mer delaktiga i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen.

Skolan har god uppföljning av elevernas kunskaper i svenska, matematik och engelska, men bör utveckla bedömningen av hur väl eleverna når målen även i andra ämnen. Kvalitetsarbetet har en god struktur och bör utvecklas med djupare analyser av elevernas kunskaper med jämförelser över tid och mellan könen. Skolan har en god ledning men rektorn kan stärkas i sitt pedagogiska ledarskap så att arbetsformer och utvärdering av verksamheten utvecklas.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Täfteå skola i stort sett får tillgång till en likvärdig utbildning. Undervisningen i svenska, matematik och engelska fungerar väl och eleverna ges goda möjligheter att nå målen i dessa ämnen.

Genom samverkan med Sävar skola erbjuds eleverna språkundervisning från årskurs 6. Eleverna får pröva på tyska, franska och spanska, under tre veckor per språk, dock inte engelska, teckenspråk eller andra alternativ som eleven kan ha rätt till enligt grundskoleförordningen. Föräldrarna är nöjda med information och valmöjligheter. Eleverna anser att bussen till språkvalet kunde passa bättre för att undvika onödigt väntetid innan lektionen. Inspektörerna bedömer att skolan kan förbättra informationen om vilka alternativ eleven har rätt till enligt gällande föreskrifter och tydliggöra rutinerna för att inventera elevers behov av modersmålsundervisning.

Som elevens val erbjuds idrott och hälsa, bild, slöjd, teknik, hem- och konsumentkunskap och andra ämnen. Föräldrar menar att valmöjligheterna varit begränsade och att eleverna ibland fått lottas till vissa populära alternativ som slöjd och idrott. Det är oklart för inspektörerna om, och hur mycket ordinarie undervisningstid, eleverna erbjuds i teknik, och elever, föräldrar, och personal har olika uppfattningar om detta. Inspektörerna menar därför att skolan behöver klargöra hur eleverna ges möjlighet att nå målen för teknik.

I hem- och konsumentkunskap får två elever åt gången arbeta i förskolans kök, tre heldagar i årskurs 5, under ledning av en kokerska med lärarutbildning inom området. Ordinarie lärare har också viss undervisning i teori. Såvitt inspektörerna kan bedöma är denna undervisning av god kvalitet, men skolan måste säkerställa att eleverna ges möjlighet att nå målen och att skolan ansvarar för bedömningen av detta, och för information till elever och föräldrar.

Undervisningen i musik bedrivs dels av tillresande musiklärare från Umeå och dels av skolans olika klasslärare. Inspektörernas intryck är att elevernas möjligheter att nå målen beror på vilken lärare man har. Skolan bör särskilt utreda alla elevers lika tillgång till utbildning i musik, bild, teknik och naturorienterande ämnen och planera lämpliga insatser för att säkerställa denna.

Genom att avstå från vissa aktiviteter eller läromedel kan skolan nu garantera att all undervisning är helt avgiftsfri. Både föräldrar och lärare kan känna sig klivna till detta men många håller med om principen.

Personalresurserna

I rektorns ansvar ingår knappt 40 medarbetare, varav 11 lärare vid Täfteå skola. Ytterligare lärare tillkommer för undervisning i trä- och metallslöjd och musik, vilket ger en relativt hög lärartäthet. Ungefär hälften av dessa är män, vilket även ger en ovanligt jämn könsfördelning. Samtliga lärare har pedagogisk utbildning. Ett par lärare har dessutom ytterligare påbyggnad i specialpedagogik.

Skolan har god kompetens inom områden som läsa, skriva, räkna, i årskurs 1–3 även skapande ämnen och i 4–6, idrott. Inspektörerna har däremot svårare att finna tydliga exempel på motsvarande kompetens inom musik, bild, naturorienterande ämnen och teknik. Det tidigare exemplet med hem- och konsumentkunskap är ett kreativt inslag som bör formaliseras så att alla lärare vid Täfteå skola har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

En speciallärare, med talpedagogutbildning, arbetar halvtid totalt, men cirka 10 procent med administrativa uppgifter som arbetslagsledare. För elever inskrivna i särskolan finns två assistenter som även hjälper andra elever. En person arbetar halvtid med biblioteket och läsgrupper, och följer dessutom med på raster och i bussen när eleverna reser till språkvalet vid Sävar skola, vilket är mycket uppskattat.

Eleverna har tillgång till skolsköterska på skolan varje vecka och skolläkare på vårdcentral en dag per vecka. Psykolog och skolkurator finns centralt i Sävar och kan konsulteras för handledning av personal.

Kompetensutvecklingen

Enligt skollagen skall varje kommun se till att fortbildning anordnas för den personal som har hand om utbildningen och vinnlägga sig om en planering av personalens fortbildning. Inspektörerna menar att skolan behöver analysera behovet av kompetens och planera lämpliga åtgärder för detta.

Lärarna ger uttryck för att skolans medel för kompetensutveckling är små. Ibland köper man platser i sammanhang som Umeå kommun arrangerar. Ibland ordnar Sävar kommun del egna föreläsningsskvällar. Ibland finns olika erbjudanden från läromedelsutvecklare. Kompetensutvecklingen är dock oftast individuell och ej samordnad utifrån gemensamma behov eller prioriterade mål. I skolans kvalitetsredovisning nämns exempelvis konflikthantering som ett önskvärt område att få utbildning i.

Ett annat sätt att utveckla skolans kompetens är att bättre ta tillvara och samordna den kompetens som redan finns. Rektorn har initierat diskussioner om olika arbetssätt och större samverkan mellan lärare. Detta sker till viss del, men skulle enligt de intervjuade kunna utvecklas och bli mer systematiskt.

Materiella resurser

Skolans goda tillgångar på lokaler och ytor för idrott förtjänar att uppmärksammas. Även klassrum, grupprum, bibliotek, slöjdsalar och andra lokaler är tillfredsställande. Skolmåltiderna uppskattas både för den goda maten och för den trivsamma matsalen. Skolans fina omgivning och natur innehåller också många möjligheter som skulle kunna utnyttjas bättre i undervisningen, vilket skolan egen kvalitetsredovisning också pekar på.

Personalen uppger däremot att man försöker vara sparsam med inköp av läromedel och eleverna skulle gärna ha fler datorer i klassrummen. Skolan har inget egentligt musikrum med instrument, och material för teknik och naturorienterande ämnen verkar knappt tilltaget.

Sammanfattning

Eleverna vid Täfteå skola får i stort sett tillgång till en likvärdig utbildning. Skolan har en god personaltäthet med välutbildade och erfarna lärare. Personalens

kompetens skulle kunna tas tillvara bättre och även utvecklas efter skolans behov. Tillgången på lokaler och ytor, inom- och utomhus är god men den rika miljön i omgivningarna skulle kunna nyttjas bättre och tillgången på utrustning och läromedel kan förbättras.

Datum	Ort
2006-06-12	Umeå

Per-Daniel Liljegren

Lena Ålander